

F. Vojen: Ja, det er jo mærkeligt nok at se, hvor forholdsvist liden Opmærksomhed denne Sag var vædt i Offentligheden i det hele, naar man erindrer, at for en Menneskealder tilbage var dette Spørgsmaal om Afgang til Sammenlægning og Udstyking et af de store Stridsspørgsmaal, der delte hele Landet i modstaaende Lejre, og hvorom der førtes de mest lidenskabelige Kampe paa Rigsdagen og særlig da i Folketinget. Modstændingerne stod den Gang mellem dem, der ønskede den ubegrænsede Frihed gennemført paa dette Omraade og dem, som hævdede Opretholdelsen af Traditionerne fra Fortiden, Bevarelsen af de bestaaende Jordbrug. Det er øjensynligt at Hovedbetragtningen ikke desto mindre er gaaet i den Retning at opretholde Traditionerne mest muligt, og at den Anstuelse, der i sin Tid blev hævdet saa stærkt, den absolute og ubetingede Frihed paa dette Omraade, ikke mere hævdes, i alt Fald ikke med den Styrke, som det skete tidligere. Vi se da ogsaa, at baade Landbokommissionens Arbejde og det af den høitæredede Minister forelagte Forslag i det væsentlige bunde i Opretholdelsen af det fra Fortiden overleverede. Der er imidlertid en Side af Sagen, som jeg gerne vilde henlede Opmærksomheden paa, og det er det dermed forbundne hele Bevillingssystem. Det er jo alle de Herrer bekendt, at naar der skal opnaas en Afgivelse fra de formelt gældende Lovbestemmelser, have disse Afgivelser i Praksis vist sig at være overordentlig lette at saa gennemføre, men paa Beføstning af 29 Kr. Der skal altsaa gives 29 Kr. for enhver saadan Afgivelse fra den bestaaende Jordbundslovgivning. Jeg tror ikke, det er noget heldigt Støbe at staa paa; thi jeg ser ikke, hvorledes det overhovedet kan motiveres, at en Mand, fordi han har Naad til at give disse 29 Kr. for en Bevilling, skal begunstiges fremfor den, der trykker sig ved at betale disse Penge for denne Indrømmelse fra Administrationens Side. Jeg vilde meget hellere se, baade at Omraadet for Bevillingsmyndigheden blev i væsentlig Grad begrænset, om ikke bragt helt til at bortfalde, men at der saa ogsaa blev draget saadanne Grænser for Afgang til Afgivelse fra den gældende Lovgivning, at man vidste, hvad der kunde opnaas ved Indrømmelse, og hvad

der absolut ikke kunde opnaas, og saa vilde jeg endelig ønske, at der som Pris for Opnaaelsen af en saadan Afgivelse blev sat noget andet end en Pengebødselse. Hovedsynspunktet for mig herved vilde da være, at man — og vistnok ogsaa i noget større Maal, end Lovforslaget her gaar ud paa at fastslætte — knytter som Pris for Opnaaelsen af saadanne Indrømmelser Oprettelsen af de meget omtalte Pligthuse. Vi vide jo alle, i hvilken Hovedretning vor, om jeg saa maa kalde den, Jordbundslovgivning gaar, at det i det væsentlige er tre Klasser af Jordbrug, det har gældt om at opretholde. Det kan med saa Ord siges for det første at være saadanne Jordbrug, som hvile paa Maskinbrug, altsaa de store Jordbrug. Vi ere vist alle enige om, at det er i Jordbrugets velforstaaede Interesse, at et Antal saadanne store Jordbrug opretholdes. Jeg vilde kun ønske, de vare noget mere ligeligt fordelte paa Landets forskellige Egne, end de nu ere. Der er Egne af Landet, der ere aldeles overbeholdede med saadanne Ejendomme; men der er vistnok andre Egne, som godt kunde have Brug for et eller andet saadant større Jordbrug, der kunde gaa i Spidsen for de store Fremskridt paa Jordbrugets Omraade. Det er den ene Klasse. Hvad denne Klasse angaar, sker der, saa vidt jeg kan se, ikke nogen væsentlig Forandring ved Lovforslaget i, hvad der er gældende Praksis. Derimod er der ganske vist en Forandring i, hvad der ifølge Forordningerne er gældende. I Forordningerne gælder den Regel, at en Hovedgaard ikke maa udstykses mindre end saaledes, at den fremdeles har 60 Tdr. boniteret Jord for hver Rytterhest, som den oprindelig var forpligtet til at udrede. Dette er man i Praksis afveget fra, og nu staaes der, saa vidt jeg kan se, væsentlig kun det fast, hvad der er gældende Praksis fra Administrationens Side, at en Hovedgaard ikke kan udstykses uden Bevilling under 60 Tdr. Land boniteret Jord. Jeg skal ikke have noget derimod at indvende. Det er den ene Klasse af Jordbrug. Den anden Klasse er de Jordbrug, der hvile paa Hestekraft, altsaa egentlige Bondebrug. Det er Jordbrugets store, faste Bestand, som det jo fortrinnsvis her til Lands hoiler paa. Der kunde vel være Spørgsmaal om, hvorvidt